

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับ สินบน
จากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

จัดทำโดย
หน่วยตรวจสอบภายใน

เทศบาลตำบลนาข้าว
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

คำนำ

เทศบาลตำบลนาข่า ตระหนักถึงความสำคัญและมีความมุ่งมั่นในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน จึงมีการประกาศเจตนารมณ์ เรื่อง “สุจริต โปร่งใส เทศบาลตำบลนาข่าใสสะอาด” และ “งดรับ งดให้” ของขวัญ ของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) โดยผู้บริหารและเจ้าหน้าที่รัฐทุกคน จะยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ เป็นคนดีมีคุณธรรม ดำรงตนด้วยความมีเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ยึดมั่นคุณธรรม จริยธรรม ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลนาข่า ปราศจากการรับสินบน สอดคล้องกับเจตนารมณ์ จึงกำหนดแนวทางการป้องกันการรับสินบนเป็นแนวทางในการปฏิบัติของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลนาข่าทุกระดับ

หน่วยตรวจสอบภายใน เทศบาลตำบลนาข่า

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หลักการและเหตุผล	๑
ความหมายและคำจำกัดความ	๒
วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๓
ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๓
ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๓
• การระบุความเสี่ยง	๔
• การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	๔
• เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง	๖
• การประเมินการควบคุมความเสี่ยง	๘
• แผนบริหารความเสี่ยง	๑๐

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๑. หลักการและเหตุผล

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ รับทราบมติคณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) ในการประชุม คตช. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐ ที่เสนอให้รัฐบาลประกาศให้ “ปี ๒๕๖๐ เป็นปีแห่งการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุมัติอนุญาตของทางราชการต่อต้านการรับสินบนทุกรูปแบบ”

สืบเนื่องจากผลการวิเคราะห์ขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) ซึ่งได้ประกาศผลคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ประจำปี ๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๗ ประเทศไทยได้รับคะแนน ๓๕ คะแนน จัดอยู่ในอันดับที่ ๑๐๘ ของโลก จากจำนวนทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศ และอยู่ในอันดับที่ ๔ ของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ผลการสำรวจดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ นั้น เป็นการประเมินจากแหล่งข้อมูล ๙ แหล่ง โดยแหล่งข้อมูลในประเทศไทยได้คะแนนเพิ่มขึ้น มีจำนวน ๑ แหล่ง คือ แหล่งข้อมูล The Political and Economic Risk Consultancy (PERC) ได้คะแนนเพิ่มขึ้นจาก ๓๕ คะแนนในปี ๒๕๖๕ เป็น ๓๗ คะแนน เป็นแหล่งข้อมูลที่วิเคราะห์ว่ารัฐบาลให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริต และปัญหาในกระบวนการยุติธรรม โดยกำหนดนโยบาย รวมทั้งมาตรการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น การปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย การปรับปรุงกระบวนการในการอนุมัติ อนุญาต การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ และการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการทำงาน ตลอดจนสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริต โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนและภาคีต่าง ๆ ร่วมมือกันในการป้องกันการทุจริต ทำให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม แหล่งข้อมูลในประเทศไทยได้คะแนนคงที่ มีจำนวน ๕ แหล่ง คือ ๑) แหล่งข้อมูล Economist Intelligence Unit Country Risk Ratings (EIU) ได้คะแนน ๓๗ คะแนน ๒) แหล่งข้อมูล Global Insight Country Risk Ratings (GI) ได้คะแนน ๓๕ คะแนน ๓) แหล่งข้อมูล IMD World Competitiveness Yearbook (IMD) ได้คะแนน ๔๓ คะแนน ๔) แหล่งข้อมูล PRS International Country Risk Guide (PRS) ได้คะแนน ๓๒ คะแนน ๕) แหล่งข้อมูล Varieties of Democracy Institute (V-DEM) ได้คะแนน ๒๖ คะแนน เป็นแหล่งข้อมูลที่วิเคราะห์ว่าถึงแม้ในปีที่ผ่านมาประเทศไทยจะให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยมีนโยบายการแก้ไขปัญหาการทุจริตต่าง ๆ เช่น มีการประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับระบบงบประมาณ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกในการอนุมัติ อนุญาต การผลักดันให้หน่วยงานของรัฐปรับปรุงกระบวนการและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น ตลอดจนมีการลงโทษที่ผู้กระทำการทุจริต แต่ปัญหาการทุจริตต่าง ๆ ของประเทศไทย ยังคงมีอยู่ไม่แตกต่างจากปีที่ผ่านมา ๆ มา จึงทำให้ผู้ประเมินเห็นว่าปัญหายังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังเท่าที่ควร และสุดท้ายเป็นแหล่งข้อมูลในประเทศไทยได้คะแนนลดลง มีจำนวน ๓ แหล่ง คือ ๑) แหล่งข้อมูล Bertelsmann Stiftung Transformation Index (BTI) ได้คะแนนลดลงจาก ๓๗ คะแนนในปี ๒๕๖๕ เป็น ๓๓ คะแนน ๒) แหล่งข้อมูล World Economic Forum (WEF) ได้คะแนนลดลงจาก ๔๕ คะแนนในปี ๒๕๖๕ เป็น ๓๖ คะแนน ๓) แหล่งข้อมูล World Justice Project (WJP) ได้คะแนนลดลงจาก ๓๔ คะแนนในปี ๒๕๖๕ เป็น ๓๓ คะแนน เป็นแหล่งข้อมูลที่วิเคราะห์และรับรู้ bahwa ประเทศไทยยังคงมีปัญหการจ่ายเงินสินบนให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อแลกกับการได้รับการอนุมัติ อนุญาต การอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจ หรือเพื่อเพิ่มโอกาสและความได้เปรียบในการแข่งขัน ประกอบกับยังคงปรากฏกรณีที่เป็นข่าวเกี่ยวกับการทุจริตใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว การเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรของรัฐ

เพื่อประโยชน์ส่วนตัวอยู่เป็นระยะ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ถึงแม้ว่าที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐจะมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย การพัฒนาการดำเนินงานโดยนำระบบเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกและลดขั้นตอนระยะเวลาในการติดต่อขอรับบริการจากหน่วยงานภาครัฐ แต่ยังคงส่งผลต่อการรับรู้ของผู้ประเมินรวมถึงการขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการตรวจสอบและลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐ นอกจากนี้ ยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่จริงจังของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ของผู้ประเมิน ทั้งนี้ องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (TI) ได้มีข้อเสนอแนะให้กับทุกประเทศว่า ควรเสริมสร้างให้กระบวนการยุติธรรมมีความเป็นอิสระ ปราศจากการแทรกแซง รวมถึงส่งเสริมระบบคุณธรรมในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม สร้างความน่าเชื่อถือ ความโปร่งใสในระบบศาลยุติธรรม การบังคับใช้กฎหมาย กระบวนการนิติบัญญัติ และระบบการบริหารจัดการ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคม เข้าถึงข้อมูลและตรวจสอบได้ สร้างกลไกส่งเสริมความซื่อตรงและกลไกการตรวจสอบ การสร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินคดีกับการทุจริตคอร์รัปชันที่สร้างความเสียหายหรือมีผลกระทบในวงกว้าง ในการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) นั้น รัฐบาลและภาคการเมืองต้องแสดงออกเพื่อให้สาธารณชนเห็นอย่างชัดเจนว่า รัฐบาลได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยเฉพาะการเน้นย้ำในเรื่องความเคร่งครัดเอาจริงเอาจังในการบังคับใช้กฎหมาย การแสดงเจตจำนงทางการเมืองที่มุ่งทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าการส่งเสริมให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสุจริต ปราศจากการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม โดยการสร้างความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาพร้อมกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจจริง

ดังนั้น เพื่อให้เป็นการขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตอย่างเป็นระบบและสามารถนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์และเป็นเครื่องมือในการยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) เทศบาลตำบลนาข่า จึงมีการจัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับสินบนภายในหน่วยงาน

๒. ความหมายและคำจำกัดความ

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง ความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานของรัฐ ความเสี่ยงสามารถวัดได้ในรูปของผลกระทบและโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น

การทุจริต (Fraud) หมายถึง การกระทำที่กฎหมายระบุว่า เป็นการฉ้อฉล หลอกลวง ปกปิด หรือละเมิดอำนาจหน้าที่ตามความรับผิดชอบ และเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นโดยปราศจากการข่มขู่ บังคับ หรือมีเหตุบีบคั้นจากผู้อื่น การทุจริต คือ การกระทำของบุคคลหรือองค์กร เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สิน เงินทอง หรือเป็นการกระทำเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตัวหรือผลประโยชน์ทางธุรกิจอื่น

โอกาส (Opportunity) หมายถึง โอกาส เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เอื้ออำนวย มีสิ่งล่อตาล่อใจ เปิดโอกาสที่จะฉกฉวยผลประโยชน์เนื่องจากความบกพร่องหรือจุดอ่อนของระบบงาน หรือช่องว่างของกฎระเบียบที่เปิดโอกาสให้ทำได้

ความกดดัน (Pressure) หมายถึง ความกดดันและแรงกดดันเมื่อเกิดเหตุการณ์คับขันจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ หรือสภาวะที่ผลักดันบังคับให้บุคคลต้องกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีผลต่อทัศนคติ ความคิด ค่านิยม และพฤติกรรม

แรงจูงใจ (Motive) หมายถึง ภาวะที่ผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมอย่างมีจุดหมาย เช่น ความต้องการ ความปรารถนา และความอยาก

ความโลภ (Greed) หมายถึง ความอยากได้ไม่รู้จักพอ

ความต้องการ (Need) หมายถึง ความอยากได้หรือประสงค์จะได้ เมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายขาดความสมดุลเนื่องมาจากมีสิ่งรบกวนกระตุ้น มีแรงขับเคลื่อนภายในเกิดขึ้น ทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่งต้องพยายามดิ้นรน เพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ

ความคาดหวัง (Expectation) หมายถึง ความเชื่อว่าบางสิ่งบางอย่างจะเกิดขึ้นหรือมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง กระบวนการระบุความเสี่ยงและการวิเคราะห์ความเสี่ยงเพื่อจัดลำดับความเสี่ยงที่จะมีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าประสงค์ขององค์กร โดยการประเมินจากโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)

โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) หมายถึง ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ขนาดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) หมายถึง คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)

๓. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๓.๑ เพื่อให้เข้าใจจุดเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดการทุจริต

๓.๒ เพื่อปรับปรุงกลไกการทำงาน ยับยั้งการทุจริต และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่

๓.๓ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้เทศบาลตำบลนาขามมีการบริหารราชการด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้

๓.๔ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๔. ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน แบ่งออกเป็น ๔ ประเด็น ดังนี้

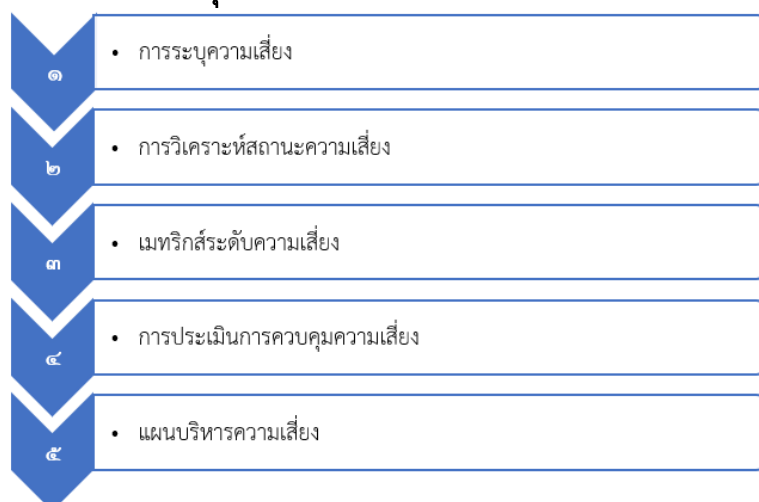
๔.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๔.๒ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

๔.๓ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง

๔.๔ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล

๕. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๕.๑ การระบุความเสี่ยง เป็นขั้นตอนการระบุเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นภายในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่สร้างผลกระทบหรือความเสียหาย หรือก่อให้เกิดความล้มเหลว หรือลดโอกาสที่จะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยงาน ทั้งในด้านกลยุทธ์ การปฏิบัติการ การรายงาน การปฏิบัติตามกฎหมาย และในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยขั้นตอนนี้มีความสำคัญ คือ ต้องทำการระบุความเสี่ยงด้วยการค้นหารูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงให้ละเอียดมากที่สุด และต้องไม่นำปัญหาของหน่วยงานในปัจจุบันมาปนกับความเสี่ยงการทุจริต แบ่งประเภทความเสี่ยง ดังนี้

- **Known Factor** คือ ความเสี่ยงทั้งปัญหาและพฤติกรรมที่รับรู้ว่าจะเคยเกิดขึ้นมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติว่าเคยเกิดขึ้นแล้ว

- **Unknown Factor** คือ ความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์หรือประมาณการล่วงหน้าว่า อาจเกิดปัญหาหรือพฤติกรรมที่ส่งผลเกิดความเสี่ยงการทุจริต

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยง	
		Known Factor	Unknown Factor
การอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘			
๑	การใช้ดุลยพินิจให้ความเห็นชอบเพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน		✓
๒	การตรวจสอบสถานที่ตั้งที่ขออนุญาตประกอบกิจการ อาจมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบางราย		✓
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ			
๑	การประเมินภาษีในราคาประเมินที่ต่ำกว่าความเป็นจริง		✓
๒	เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจในทางมิชอบเพื่อเรียกรับผลประโยชน์ เพื่อให้เกิดผลต่อการสนับสนุนแผนงาน หรือโครงการ		✓
การจัดซื้อจัดจ้าง			
๑	การใช้ดุลพินิจในการเลือกวิธีการจัดซื้อจัดจ้างและผู้รับจ้าง		✓
๒	การกำหนด TOR/คุณลักษณะของสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะเอื้อต่อบริษัทใดบริษัทหนึ่ง		✓
การบริหารงานบุคคล			
๑	การประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีสำหรับการเลื่อนขั้น มีการแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจอย่างไม่เป็นธรรม		✓
๒	การรับผลประโยชน์จากการพิจารณาโอน(ย้าย)		✓

๕.๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์เหตุการณ์ความเสี่ยงเพื่อแสดงสถานะ ความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละเหตุการณ์ออกตามรายสี โดยวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และประเมินระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) เพื่อประโยชน์ในการตอบสนองความเสี่ยง

- **ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)** พิจารณาจากสถิติการเกิดเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าของโอกาสที่จะเกิดในอนาคต โดยกำหนดไว้ ๕ ระดับ ดังนี้

ระดับ	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดการทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
๔	สูง	โอกาสเกิดการทุจริตไม่เกิน ๔ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดการทุจริตไม่เกิน ๓ ครั้งต่อปี

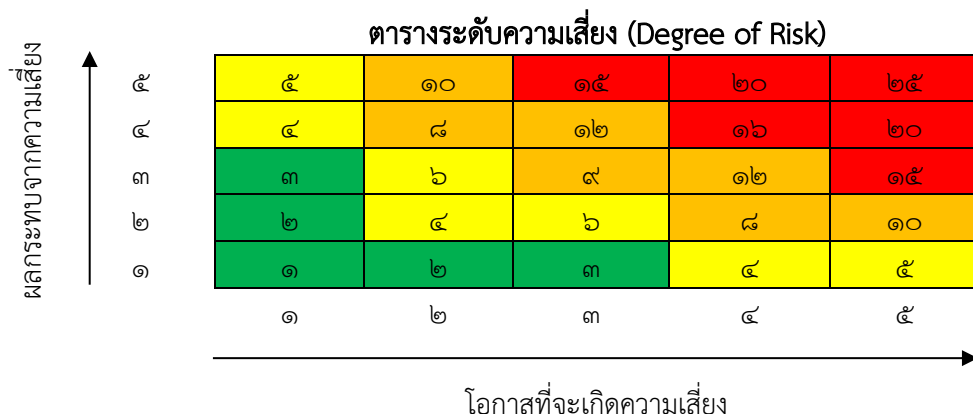
ระดับ	โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง	คำอธิบาย
๒	ต่ำ	โอกาสเกิดการทุจริตไม่เกิน ๒ ครั้งต่อปี
๑	ต่ำมาก	โอกาสเกิดการทุจริต ๑ ครั้งต่อปี

• **ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)** พิจารณาระดับความรุนแรงหรือผลกระทบในแต่ละด้าน โดยกำหนดไว้ ๕ ระดับ ดังนี้

ระดับ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีผลกระทบต่อหน่วยงาน/สถานการณ์เงิน/เจ้าหน้าที่ ในระดับสูงมาก
๔	สูง	มีผลกระทบต่อหน่วยงาน/สถานการณ์เงิน/เจ้าหน้าที่ ในระดับสูง
๓	ปานกลาง	มีผลกระทบต่อหน่วยงาน/สถานการณ์เงิน/เจ้าหน้าที่ ในระดับปานกลาง
๒	ต่ำ	มีผลกระทบต่อหน่วยงาน/สถานการณ์เงิน/เจ้าหน้าที่ ในระดับน้อย
๑	ต่ำมาก	มีผลกระทบต่อหน่วยงาน/สถานการณ์เงิน/เจ้าหน้าที่ ในระดับน้อยมาก

• **การประเมินระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)** แสดงสถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการวิเคราะห์โอกาสหรือความถี่ที่จะเกิดและผลกระทบหรือความรุนแรงหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้น

ระดับความเสี่ยง = โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง x ผลกระทบของความเสี่ยงที่จะเกิด			
คะแนนระดับความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	คำอธิบาย	เขตสี (Zone)
๑๕ - ๒๕	สูงมาก (Extreme)	ความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีมาตรการจัดการความเสี่ยงอย่างเร่งด่วนและต่อเนื่องจนกว่าความเสี่ยงนั้นจะลดลงหรืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้	สีแดง
๙ - ๑๔	สูง (High Risk)	ความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องเพิ่มกิจกรรมการควบคุมภายในและมาตรการบริหารจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้	สีส้ม
๔ - ๘	ปานกลาง (Moderate Risk)	ยอมรับความเสี่ยง สามารถใช้ความรอบคอบและความระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงาน อาจปรับปรุงกิจกรรมการควบคุมภายใน	สีเหลือง
๑ - ๓	ต่ำ (Low Risk)	ยอมรับความเสี่ยง อาจติดตามการดำเนินงานเป็นระยะ	สีเขียว

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับคะแนน	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
การอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘						
๑	การใช้ดุลยพินิจให้ความเห็นชอบเพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน	๙ (๓ x ๓)				
๒	การตรวจสอบสถานที่ตั้งที่ขออนุญาตประกอบกิจการอาจมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาต บางราย	๙ (๓ x ๓)				
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ						
๑	การประเมินภาษีในราคาประเมินที่ต่ำกว่าความเป็นจริง	๑๒ (๓ x ๔)				
๒	เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจในทางมิชอบเพื่อเรียกรับผลประโยชน์เพื่อให้เกิดผลต่อการสนับสนุน แผนงาน หรือโครงการ	๘ (๒ x ๔)				
การจัดซื้อจัดจ้าง						
๑	การใช้ดุลยพินิจในการเลือกวิธีการจัดซื้อจัดจ้างและผู้รับจ้าง	๒๐ (๕ x ๔)				
๒	การกำหนด TOR/คุณลักษณะของสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะเอื้อต่อบริษัทใดบริษัทหนึ่ง	๒๕ (๕ x ๕)				
การบริหารงานบุคคล						
๑	การประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีสำหรับการเลื่อนขั้นมีการแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจอย่างไม่เป็นธรรม	๙ (๓ x ๓)				
๒	การรับผลประโยชน์จากการพิจารณาโอน(ย้าย)	๖ (๒ x ๓)				

๕.๓ เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง เป็นการประเมินพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริตที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมากที่เป็น สีส้ม และสีแดง มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม โดยนำระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คูณ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีเกณฑ์ ดังนี้

- **ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง** มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

คำอธิบายของการเฝ้าระวัง	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง		
	SHOULD	MUST	
	๑	๒	๓
เป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นมีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกันไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่าของ MUST จะอยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒		✓	✓
เป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนรองของกระบวนการนั้น ๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นมีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ค่าของ SHOULD จะอยู่ในระดับ ๑	✓		

- **ระดับความรุนแรงของผลกระทบ** มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

คำอธิบายของผลกระทบ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ		
	๑	๒	๓
กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาครีเอกชน		✓	✓
กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial		✓	✓
กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นมีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User		✓	✓
กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นมีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process	✓	✓	
กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth	✓	✓	

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความจำเป็น ของการเฝ้าระวัง (A)			ระดับความรุนแรง ของผลกระทบ (B)			ค่าความเสี่ยงรวม (A x B)
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	
การอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘								
๑	การใช้ดุลยพินิจให้ความเห็นชอบเพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน		✓				✓	๖ (๒ x ๓)
๒	การตรวจสอบสถานที่ตั้งที่ขออนุญาตประกอบกิจการอาจมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบางราย		✓				✓	๖ (๒ x ๓)
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ								
๑	การประเมินภาษีในราคาประเมินที่ต่ำกว่าความเป็นจริง		✓				✓	๖ (๒ x ๓)
๒	เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจในทางมิชอบเพื่อเรียกรับผลประโยชน์เพื่อให้เกิดผลต่อการสนับสนุนแผนงาน หรือโครงการ		✓				✓	๖ (๒ x ๓)
การจัดซื้อจัดจ้าง								
๑	การใช้ดุลยพินิจในการเลือกวิธีการจัดซื้อจัดจ้างและผู้รับจ้าง			✓			✓	๙ (๓ x ๓)
๒	การกำหนด TOR/คุณลักษณะของสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะเอื้อต่อบริษัทใดบริษัทหนึ่ง			✓			✓	๙ (๓ x ๓)
การบริหารงานบุคคล								
๑	การประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีสำหรับการเลื่อนขั้นมีการแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจอย่างไม่เป็นธรรม		✓				✓	๖ (๒ x ๓)

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความจำเป็น ของการเฝ้าระวัง (A)			ระดับความรุนแรง ของผลกระทบ (B)			ค่าความเสี่ยงรวม (A x B)
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	
การบริหารงานบุคคล (ต่อ)								
๒	การรับผลประโยชน์จากการพิจารณาโอน (ย้าย)	✓				✓		๒ (๑ x ๒)

๕.๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง เป็นการนำค่าความเสี่ยงรวมมาทำการประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริตว่าอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตมี ๓ ระดับ คือ ดี พอใช้ หรืออ่อน ซึ่งจะต้องอยู่ในระหว่างคะแนน ๓ – ๙ เท่านั้น โดยค่าคะแนนจากการประเมินจะเป็นดังนี้

• **ค่าคะแนน**

ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน	ค่าคะแนน ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน
ดี	๓
พอใช้	๕ หรือ ๖
อ่อน	๗ หรือ ๘ หรือ ๙

• **การประเมินค่าคะแนนเทียบกับประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน**

ประสิทธิภาพการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริต	ค่าประเมินระดับความเสี่ยงการทุจริต		
	ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
ดี	ต่ำ	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๓)
พอใช้	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง (๕)	ค่อนข้างสูง (๖)
อ่อน	ปานกลาง (๗)	ค่อนข้างสูง (๘)	สูง (๙)

• **ประสิทธิภาพการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตในปัจจุบัน (คุณภาพการจัดการ)**

ระดับ	คำอธิบาย
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียจากความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิภาพ การควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง	คุณภาพ การจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
			ค่าความเสี่ยง ระดับต่ำ	ค่าความเสี่ยง ระดับปานกลาง	ค่าความเสี่ยง ระดับสูง
การอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘					
๑	การใช้ดุลยพินิจให้ความเห็นชอบเพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน	พอใช้		✓	
๒	การตรวจสอบสถานที่ตั้งที่ขออนุญาตประกอบกิจการอาจมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบางราย	พอใช้		✓	
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ					
๑	การประเมินภาษีในราคาประเมินที่ต่ำกว่าความเป็นจริง	ดี		✓	
๒	เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจในทางมิชอบเพื่อเรียกรับผลประโยชน์เพื่อให้เกิดผลต่อการสนับสนุนแผนงานหรือโครงการ	พอใช้		✓	
การจัดซื้อจัดจ้าง					
๑	การใช้ดุลพินิจในการเลือกวิธีการจัดซื้อจัดจ้างและผู้รับจ้าง	พอใช้			✓
๒	การกำหนด TOR/คุณลักษณะของสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะเอื้อต่อบริษัทใดบริษัทหนึ่ง	พอใช้			✓
การบริหารงานบุคคล					
๑	การประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีสำหรับการเลื่อนขั้นมีการแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจอย่างไม่เป็นธรรม	ดี		✓	
๒	การรับผลประโยชน์จากการพิจารณาโอน(ย้าย)	ดี	✓		

๕.๕ แผนบริหารความเสี่ยง เป็นการนำมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบันและมาตรการนั้นยังสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มาพิจารณาจัดทำมาตรการในครั้งนี้ โดยมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติมจากพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากการประเมินในครั้งนี้ มาตรการ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จ (วิธีป้องกัน) หรือแนวทางที่ตั้งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา จัดทำเป็นแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต เพื่อขับเคลื่อนบังคับใช้ต่อไป

แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
เทศบาลตำบลนาข่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๑. การอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ. การอำนวยความสะดวกในการ พิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑) การใช้ดุลยพินิจให้ความเห็นชอบเพื่อประกอบการ พิจารณาอนุมัติ อนุญาต ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ๒) การตรวจสอบสถานที่ตั้งที่ขออนุญาตประกอบกิจการ อาจมีการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขออนุญาตบางราย	ปานกลาง ปานกลาง	๑) กำหนดนโยบาย มาตรการ หรือแนวทางการปฏิบัติ ที่ดีเพื่อเป็นการป้องกันการทุจริต พร้อมนำไปปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม ๒) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยไม่ขัดต่อข้อปฏิบัติ กฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๓) ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมที่หน่วยงานถือปฏิบัติ อย่างเคร่งครัด ๔) แสดงคู่มือและขั้นตอนกระบวนการงานที่เกี่ยวข้องกับ การพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ให้มีความชัดเจนเป็น มาตรฐานเดียวกัน พร้อมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนได้รับทราบ ๕) จัดให้มีผู้รับความคิดเห็นหรือช่องทางการร้องเรียน ร้องทุกข์ กรณีไม่ได้รับความสะดวกในการให้บริการ
๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย/ การให้บริการตามภารกิจ	๑) การประเมินภาษีในราคาประเมินที่ต่ำกว่าความเป็นจริง ๒) เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจในทางมิชอบเพื่อเรียกรับ ผลประโยชน์เพื่อให้เกิดผลต่อการสนับสนุนแผนงาน หรือ	ปานกลาง ปานกลาง	๑) จัดให้มีการประชาสัมพันธ์การชำระภาษีผ่านสื่อ ประชาสัมพันธ์ตามช่องทางต่าง ๆ เพื่อลดการมาชำระ ภาษีล่าช้าทำให้ต้องชำระค่าปรับเพิ่ม

ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
(ต่อ)	โครงการ		๒) กำชับบุคลากรปฏิบัติตามกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และประมวลจริยธรรมที่หน่วยงานถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง	๑. การใช้ดุลพินิจในการเลือกวิธีการจัดซื้อจัดจ้างและผู้รับจ้าง ๒. การกำหนด TOR/คุณลักษณะของสินค้าหรือบริการที่มีลักษณะเอื้อต่อบริษัทใดบริษัทหนึ่ง	สูง สูง	๑) กำกับดูแลให้บุคลากรปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ๒) เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดหาพัสดุ เช่น คู่มือการปฏิบัติงานจัดซื้อจัดจ้าง แผนการจัดซื้อจัดจ้างประจำปี ประกาศเชิญชวน ประกาศผู้ชนะราคา ประกาศผลการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น เพื่อให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนรับทราบ และร่วมกันตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงาน
๔. การบริหารงานบุคคล	๑) การประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีสำหรับการเลื่อนขั้นมีการแทรกแซงการใช้ดุลพินิจอย่างไม่เป็นธรรม ๒) การรับผลประโยชน์จากการพิจารณาโอน(ย้าย)	ปานกลาง ต่ำ	๑) กำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารงานบุคคลที่ชัดเจนและเป็นธรรม ๒) จัดโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกและการเป็นข้าราชการที่ดี ๓) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยไม่ขัดต่อข้อปฏิบัติ กฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๔) ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมที่หน่วยงานถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด